

iki sahi

MULTİKULTURALİZM VƏ TOLERANTLIQ SİYASƏTİ SAHƏSİNDE HEYDƏR ƏLİYEV UZAQGÖRƏNLİYİ

Heydor Əliyev Azərbaycan xalqının mənovi heyatında, o cümlədən milli və dini-mənovi doyuların qorunmasına, dini konfesiyallarəvəsi təməl qruplarının müənsibətlərdə multikulturalizm və tolerantlıq doyularının prioritet olduğunu hamisə xüsusi diqqət vətirmidir.

Elini maniçelerde multikültürlü
eyni bir olayda yaşanan müste-
kələrin nümayəndələrinə mede-
yinət həqquqları tənqidi humanist-
lər yaradırdı və ona uyğun olaraq
sənəti kimi dəyərləndirdi.
Müstəkələrin əsas iddiası
onların müstəkələlər və dini
mənşələrindən ibarət
mənasus insanlar
mənşəli müstəkələrinin qorunması və
iqtimaiyalın, əzəzi xalqının dövləti-
ni mili mədəniyyətin integrasiyasına
yönləndirməsidir. Humanist və
demokratik nəzəriyyət, onların tətbiq
häqiqiyatında əsaslı rol oynayır.
Müstəkələrin əsas iddiası ki, onsurz huma-
niçəsində yüksək fərdi və bəyannalıq
mənasususunun müdafiəsi, ınsaların
razılığından başlayaraq, dosyalarla, qarşılaş-
dırmaqla, qarşılaşdırmaqla, dosyalarla və emaqədə-

Multikulturalizm asasını toleranlıqlı, qanunlara, bir-birinin azadlığını hörmət hissi teşkil edir. Elmlə dəbiyyatda verilən malumatla gora, multikulturalizm anlayışı, cəox da qədim tarixdə məlik deyil. Sözün semantikası ingiliscəndə hərfi tərcümədə "çoxmədəniyyətli" (multicultural, kultural-mədəniyyətli) an-

Multikulturalizm ve tolerançın sunusları ölümlü demokratik inkılapın turkish hisseleri hodsah eden Arif Olyeyev Azerbaycanızaşırımda yaşayınca milli oւumdan etlik-mülk demokratiklerin orumcumlu demokratiklerin mülk-principi olan insan hüquq, azadlığını konfektisindən görürdür.

Ülər öndər dövlət inan (tunum) lar arasındakı münasibətlərin həqiqi şəklindən asaslılığı kəmi şəhər miyidir. "Azerbaycan" və Konstitusiyası gərə, həm də dövrləri bəyəndir. Dövlət inan qurumunu təsdiq etmək, Azerbaycanın əsaslılığı və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının müstəqil mödəddətin "Ölüm elçigiz" qazanmışlıqda qəbul olunmuşdur. Azərbaycanın "Hərbi qəbul" qanunu da etlik-mülk qanunvericilik aktının təzminatlaşdırılmışdır. Bir dənizlik işləmədən qəbul olunduğu

SAKIT HÜSEYNÖV

tarixi ırslı, milli mentalitənimizin bir fenomeni ve ayrılmazlığını hissə kimi qəbul edirik."

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan müstəqilliyən qazandıqdan sonra dahi rəhbər Heydər Əliyevin geniş faaliyyətini natiçəndən respublikada və təliqat azadlığında tam təmin edilmiş, mili mənvi dayarlıra münasibat kökündən dayılmışdır, dərin ayın və mərasimlərinin yoruna yelrinək üzün bülən dirlərlə mənəub olaraq sənərlərə borarə şərait yaradılmışdır. Umumiləşdirildə Heydər Əliyev: "milli döyüşlərinizin qorunmasına,

Dahi şəxsiyyət Hərbi Əliyev
islamın məmənliyi, onun mütləq
qüdratından idarə olunduğu və Azər-
baycan xalçının hərəkəti möhüm
rol oynamadığını həmişə vurğulmuşdur.
Umumilək Lider Təşəkkür məscidin
dindarlıqda gorusşalarının birinde
şəhərin əsaslı təsisi, əsaslı təsisi
şəhərliyinə qədarsı dəstəklədi.
"Bizim dinimiz müsləhətdən ibarət
dir. Əsər boyu islam din öznəsinin müttə-
qəriq olduguunu və eyni zamanda,
lam dininə itəd edən adamları ha-
mısına özünən qazan qədar addırıqları-
var no qədər qədər onlara həmşəyi-
li idarəcübü səbəb idir, müsəlmanları
ra dəlini xəsəbdək baxır edir. Bütün
şəhərlərdə idarəcübü idarəcübü
şəhərliyinə qədarsı dəstəklədi. Əsər etme-
yi, dəstəkləməyi qəsri mübaizələndirdi
vətənləməni və ölkəni, idarəcübü idarəcübü

ırını, öz dinini, öz məsləkini qoruyub saxlamağa həmiyər yardım etmişdir. Həc səbüh yoxdur ki, İslam dini tarix boyu dünyaya numayış etdiirdiyi azəmətinin, əqrədinti bündən sonra da gücləndirəcək wayı bütün İslam dininə itaat edən adamların hamisini xoşbəxtliyə, seadətə getirib çıxarıraqcadır.

Ulu Önder başqa dinlərin qarşılığında tez-tez "Azerbaycanlılar" və "bu azərb" ilə söz etmişdir. Daha later Heydər Əliyev Azerbaycanın yasını icmala həmşə hörmət və ehlimatla yanaşmış, onların dinni bayramlarını təbrik etmiş, adət-ənənlərinə sayıb göstərmişdi. Məsələn, İsa Şirəliyevin 1992-ci ilin 15 dekabr tarixində Azerbaycanın pravoslov iqtisadiyyatının 100 illiyini təbrik etməsi oldu. Ulu Önder Heydər Əliyev deməgdi: "Siz" İsa Şirəliyevin Mövjud bayramı müasibətlidə tebrük edirim! Dünənən bütün pravoslav xristianların üçün bu işqı dünya sizlər cəməliyi səbəbdən diləyir. Sizlərə əlavə olaraq, yoxsa yoxsa, bütün Azerbaycanın pravoslav iqtisadının rəhbərliyini təcavüdü, bərabərliyi, əməkdarlığı, yoxsa yoxsa, bütün kəllələrinin başçısını təbrik edirim".

lun vatandaşlığını hoşbîr gel-
ceyi için etibarî zamanı olacakdır".
Buradan görüldü ki, İsa
peygamberin Mîlîd bayramı mü-
nâsîbîtîle Azârbaycanda yaşayan
bütün pravoslav xristianlarına dahi
şəxsiyyət Heydər Əliyev tərîfdən
dilqal vo qayıq göstərmişdir olke-
mizdə dildi tolerançının geniş şökü
de mövcud olduğunu göstərən
dir. Tariix Azârbaycanda İslâm dini
ili yanşı, xristianlıq yohudilik
dinincə monşur, elan, işçələr, da

Azərbaycanın reallığını, eyni zamanda Azərbaycanın xalqının dini doğulduğunu göstərir. Azərbaycanın əhalinin əksəriyyətini İsləm dininə etiqad edən azərbaycanlılar təşkil edir. Ancaq eyni zamanda Azərbaycandıça xristian-pravoslov yəhudi dininə etiqad edən insanlar, müxtəlif milletlərin nümayəndələri da yaxşılaşdırmaq üçün əməkdaşlığına gəlmişdir.

gayırlar. Azərbaycanlılar başqa döñərə münasibətdə hemisə dozumlu olublar və bunu bize Quran, Həzəreti Məmməd vəsiyyət edibdir. Amma qəmühüm oduñ ki, bu xeyirxah, müqaddas vəsiyyət yerinə yetirilsin. Azərbaycanlıların bu vəsiyyəti müqaddas tutması xalqımızın çox müümən keyfiyyəti, xüsusiyyətiidir və biz bununa fəx edə bilərik.

Əməkçi, idarəçi, Həvəsi, Gülçay

diyalog ahamiyetini ve s. məsələlər müzakirə edilmişdir. Qarandaşçı çıxış edən ülər onda Heydər Əliyev müsələqələrinə aradan qaldırılmışdır. Bu diyalogun roldanıñ
başlıq adı deməsidi: "Qlobalist dördüncü döldə hamimiz bir-birimizde dəha
yaxın olmuşdur. Xalqlarla əməkdaşlığından
bütün dünyada mənəvi kəsib olmayı
məhz həmaltı başlıdır. Bu diyalog
inkigət edilir, bu diyalog destək
verərək biz məyyən mənimə terror
rəzvəsinin formallaşmasına xidmət edər
və bəlli qeynəklər arasında onu kö
kündən məhrət etməye can almış
yiq."

Buradakı gərəbündüyün kim? qo
ħallançın qarşılaşmasıdır. Məsələ
və müzakirələrinə diyalogun
hamiñ şəhəyit keçib etməsinə qəd
edən Ülər Onder tərəfindən tərəsi
əməkdaşlığı aparanımasında, müsəl
əqəm, ləğət, müzakirətgündəndən bu cü
məsələlərə qarşılaşmışdır.

loqların roluna yüksek qiymat
məməndir. Hazırda dünyada töredi-
lən dəhşət terror hadisələri, regio-
nallı dini münaqışlər və müdrük şax-
ətçi Heydar Əliyevin uzagqorən
şurası etdiyi və onun başçılığı
arasında əsasçı olduğunu bir daha sübut
məməndir.

Türkiye Respublikasının Azerbaycan'daki keçmiş sefiri H.A.Karslıoğlu dünyevi dövürtülen Azerbaycan'da müxtəlif dini inancılara tövabın rəmənəsibətin formalaşmasına Heydar Əliyevin rolunu yüksək de-